

взаємини між учителем та учнем побудовані на взаємній повазі, довірі та доброзичливості. Учень не повинен бути пасивним учасником оцінювального процесу, його треба активно залучати до оцінювання своїх знань.

З приводу оцінювання навчальних досягнень учнів В.О.Сухомлинський дає такі поради:

✓ Нехай оцінок буде небагато, але хай вони будуть вагомішими, значнішими. Оцінка має охоплювати працю учня за певний період часу і включати оцінювання кількох її видів – і відповідь чи кілька відповідей, і доповнення до відповіді товариша, і невелику письмову роботу, і позакласні читання, і роботу практичного характеру. Вивчайте знання школяра, хай він знає, що ніщо не випаде з вашої уваги. Не можна виховувати, навчаючи, й навчати, виховуючи, забуваючи про щось варте уваги.

✓ Ніколи не варто ставити незадовільної оцінки, якщо учень не міг через ті чи інші обставини опанувати знання. Ніщо так не пригнічує дитину, як усвідомлення безперспективності. Зневіра, пригніченість учня позначаються на всій його розумовій праці. Прагніть того, щоби учень повірив у свої сили, допоможіть йому зробити крок уперед, і цей крок стане джерелом емоційного стимулу думки – радості пізнання.

✓ Взагалі не ставити ніяких оцінок, якщо знання учнів неточні, неповні, а в уявленні про речі чи явища, які вивчаються, є якісь неясності. Треба спочатку домогтися того, щоб учні знали. Слід пам'ятати, що радість успіху – це могутня емоційна сила, від якої залежить бажання дитини бути хорошою.

✓ Потрібно уникати запитань, відповіді на які точно повторювали б те, що викладав учитель чи завчене з книжки. В основу навчання, зокрема повторення має бути покладена трансформація знань.

Висновки... Підсумовуючи вище сказане, зазначимо, що "оцінювання – важкий і тривалий процес, але він буде марним, коли його не використовувати для розвитку. Головне правило оцінювання – подавати інформацію у позитивному, а не в негативному світлі" [1, с. 136]. Ось чому таким важливим чинником оцінювання є гуманістичний підхід до особистості учня з урахуванням того, що він знає і в чому є потреба йому допомогти, дати шанс на подальший розвиток.

Література

1. Гопкінз Д. Оцінювання для розвитку школи / Д. Гопкінз ; пер. з англ. – Львів: Літопис, 2003. – 256 с.
2. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 6 т., Т.1 / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. шк., 1976. – 654 с.
3. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 6 т., Т.2 / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. шк., 1976. – 670 с.
4. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 6 т., Т.3 / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. шк., 1976. – 670 с.
5. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 6 т., Т.4 / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. шк., 1976. – 670 с.
6. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 6 т., Т.5 / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. шк., 1977. – 640 с.
7. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 6 т., Т.6 / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. шк., 1977. – 670 с.
8. Фридман Л. М., Кулагина І. Ю. Психологический справочник учителя / Л. М. Фридман, И. Ю. Кулагина. – М. : Просвещение, 1991. – 288 с.

Анотація

У статті розкриваються сутнісні особливості гуманістичних поглядів, ідей, підходів до контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів у педагогічній концепції В.О. Сухомлинського.

Аннотация

В статье раскрываются сущностные особенности гуманистических взглядов, идей, подходов к контролю и оцениванию учебных достижений учеников в педагогической концепции В.О. Сухомлинского.

Summary

The article explores the essential peculiarities of the humanistic views, ideas and approaches student's assessment in the pedagogical concepts of V.O. Sukhomlinsky.

Ключові слова: дитина, учень, оцінка, педагогічна діяльність, учитель, контроль, оцінювання.

Ключевые слова: ребенок, ученик, оценка, учитель, педагогическая деятельность, контроль, оценивание.

Key words: a child, a student, a grade, pedagogical activity, a teacher, evaluation and assessment.

Подано до редакції 8.10.2012.

УДК 371+372(43)

©2012

Гаврило О.І.

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДЛЯ ДОШКІЛЬНИХ УСТАНОВ У НІМЕЧЧИНІ

Постановка проблеми у загальному вигляді... Як відомо, базові концепти особистості та система життєвих ціннісних орієнтирів формуються у ранньому дитинстві, і залишаються релевантними протягом усього життя людини. Ось чому Німеччина, як країна з соціально орієнтованою політикою, прагне надати підтримку кожній родині у вихованні майбутніх самостійних громадян, їх професійній підготовці відповідно до інтересів та здібностей. Нині ця держава готова нести відповідальність за освіту, виховання і догляд за дітьми.

Шок від результатів моніторингу рівня сформованості основних компетенцій учнів за програмою PISA (Programm for International Student Assessment) на початку 2000 рр., де Німеччина та Австрія отримали місце у другій двадцятці, змусив політиків, фахівців та громадськість цих країн по-новому поглянути на дитячі дошкільні заклади. Раніше це були установи, де діти просто проводили час, поки батьки працювали. Однак зараз акценти

перенесені з догляду на освіту. У зв'язку з цим постало питання підготовки вихователів відповідного освітнього рівня. У кожній федеральній землі розроблені програми підвищення кваліфікації вихователів та єдині навчальні плани для дітей. Але при цьому в останніх наголошується (зокрема у програмі землі Баден-Вюртемберг), що дитячий садок ні в якому разі не повинен підмінити початкову школу.

Дошкільна освіта у ФРН інтегрована у федеральну структуру держави, тому основна відповідальність за зміст, мету і завдання роботи дитячих садочків та підготовчих класів передана у компетенцію земель, які погоджують свою політику в рамках Постійної конференції міністрів освіти і культури земель. Законодавством країни передбачено, що з 1 серпня 1996 року кожна дитина у віці від 3 до 6 років має право претендувати на місце у дитячому садку [2]. Рівень забезпечення дошкільними установами дітей до 3 років відносно незначний (2% у ФРН), хоча потреба у таких закладах існує [3]. На садочки покладена місія догляду, виховання і освіти дітей від 3 років до школи. Установчими організаціями дошкільних закладів є громада, благодійні організації, церква, іноді підприємства чи спілки. Оплата за перебування в дитячій установі диференціюється в залежності від кількості дітей у сім'ї, віку дитини, доходів, тривалості та місця знаходження дитячого садка. В Австрії з 2009 р. є обов'язковим перебування у дитсадку дітей з 5 до 6 років, тобто в останній рік перед школою. У Швейцарії в більшості кантонів передбачено обов'язкове відвідання дитячого садка з чотирьох років [1].

Лише окремі дитячі садки в німецькомовних країнах розраховані на цілоденне перебування вихованців (Ganztagesbetreuung), більшість мають на меті забезпечити догляд за дитиною у першій половині дня чи трохи довше (Teilzeitbetreuung, verlaengertes Vormittagsangebot).

Формулювання цілей статті... Мета даної статті полягає у вивченні нових принципів підготовки вихователів дитячих дошкільних закладів Німеччини. Провести дане оригінальне дослідження, що спирається на опрацювання першоджерел та співпрацю з фахівцями цієї країни, нас змусило те, що в Україні в останні роки також переглядаються засади дошкільної освіти, а дитячі садки отримали нові програми розвитку та навчання дітей, що мають в основі особистісно орієнтовані підходи. Отже, досвід вдосконалення підготовки майбутніх фахівців-вихователів у європейських країнах виявляється неоціненним як для влади, так і викладачів та студентів відповідної спеціальності в навчальних закладах України.

Виклад основного матеріалу дослідження... Німеччина – країна з давніми традиціями дитячих садків, проте, як це не дивно, педагогіка раннього віку для навчальних закладів тут є абсолютно новою дисципліною. Усвідомлення того, що освіта не починається в школі, і що професійна біографія людини починається ще у ранньому дитинстві, інтенсифікація дошкільної освіти та дискусія з приводу змісту і форм підготовки фахівців Німеччини стимульовані міжнародними тестами PISA та їх результатами.

Метою орієнтовної програми підготовки вихователів у Німеччині є розбудова дошкільної освіти з урахуванням інтересів та індивідуальних здібностей дитини, її всебічного розвитку: фізичного, психічного, мовного, її відчуттів, уміння співчувати, співпереживати, формування ціннісних та релігійних поглядів.

Освіту вихователі одержують переважно у середніх навчальних закладах (Fachschulen, Fachakademien). Хоча підготовка освітян і вихователів регулюється постановою Конференції міністрів освіти і культури земель від 2000 року, структура і зміст освіти відрізняються у різних землях. У більшості випадків – це дворічний курс підготовки асистентів-помічників вихователя (Ausbildung zum Sozialassistenten) і трирічний курс у фаховому середньому навчальному закладі. Так, в одній з найбільших федеральних земель – Баден-Вюртемберзі з населенням 10600 тис. освітні послуги такого рівня пропонують близько 60 навчальних закладів з різними базовими професійними та конфесійними установками: педагогічні училища, інститути, коледжі, приватні, католицькі і євангелічні школи [9]. Федеральні землі взаємно визнають одержані дипломи про закінчення навчального закладу, проте, оскільки програми різняться, при переїзді під час навчання на іншу територію навчальний курс, швидше за все, доведеться продовжити. Останнім часом намічено шляхи співробітництва між середніми та вищими навчальними закладами (Fachhochschulen, Universitaeten), щоб дати змогу працівникам одержати ступінь бакалавра. Реформи у вищій школі в рамках Болонського процесу дали шанс для розвитку бакалаврських програм для вихователів і фахівців у галузі дошкільної педагогіки (Fruehpaedagogik). Тепер навчання у середньому спеціальному навчальному закладі зараховується як один із модулів в системі освіти, а накопичені кредити враховуються при підвищенні кваліфікаційного рівня при навчанні за фахом у вищих навчальних закладах. Досвід інших країн, де дошкільні педагоги мають дипломи університетського зразка, та підвищені вимоги й очікування з боку суспільства показали необхідність підготовки фахівців з вищою освітою.

Потреба у вищій освіті для вихователів дитячих садків закладена у законі про сприяння розвитку дошкільної системи виховання і освіти (KiföG). Грунтовні зміни відбулися з введенням у дію цього закону з грудня 2008 року. Стратегічними напрямками закону є поєднання професійної діяльності і традиційної форми сім'ї, рання освіта дітей, і тим самим кращі перспективи для держави в цілому. Новим є створення місць у дитячих садках і дитячих установах для дітей до трьох років, з тим, щоб до 2013 року забезпечити кваліфікованим доглядом кожну третю дитину раннього віку, а з 2013 року – всіх дітей від одного року. Батьки, які не бажають скористатися своїм правом на місце дитини у дитячому закладі, одержуватимуть спеціальну грошову підтримку від держави

(Betreuungsgeld). На ці завдання планується затратити 12 мільярдів євро, при участі федеративних установ, вкладу федеральних земель і інвестицій. Від 2014 року Федерація витратитиме на розбудову проекту щорічно 770 мільйонів євро [1].

Обов'язкове відвідання дитячого садка – хоча би рік перед школою – потребує перегляду структури підготовки дошкільних кадрів, щоб здійснити якісний прорив у практиці. Тепер основна увага звернена на педагогічну роботу з дітьми від народження до 12 років, і вимоги до кадрів у цій сфері вищі, ніж до тих, що працюють з підлітками і студентами. Пріоритетними напрямками роботи є усунення соціальних, статевих, економічних і етнічних протиріч ще у дошкільному віці. Зростаюча індивідуалізація життєвих умов, гетерогенність населення Німеччини, перетворення її в мультикультурну спільноту, руйнування традиційних сімейних відносин, економічні спади і підйоми – все це вимагає змін у змісті і структурі освіти. У програмі підготовки йдеться також про зміцнення партнерських відносин з батьками, підвищення їх фахової компетенції як вихователів, про кооперацію зусиль всіх дитячих дошкільних закладів, початкової школи та університетів, які будуть готувати фахівців. Гасло «Навчатися протягом всього життя» переноситься і на дошкільних вихователів. Оскільки це в переважній більшості жінки, держава має на меті підвищення їх конкурентоздатності на європейському ринку професій [6].

До реалізації реформи активно підключилися освітні установи і громадські організації. Німецькі освітні установи для дорослих (das Deutsche Erwachsenen-Bildungswerk) пропонують курси заочної освіти для осіб, що вже працюють в дошкільній галузі і бажають отримати диплом кваліфікованого вихователя.

Початок цьому покладений проектом “Професіонали для дитячих садків” (“Profis in Kitas”) 2005 року, за яким п'ять університетів розробили інноваційні програми, курси і методики підготовки вихователів для реформування освіти в дитячих дошкільних закладах. Навчальний курс з дитячої педагогіки розроблено в Нюрнберзькому євангелічному інституті у співпраці з трьома академіями соціальної педагогіки) [7]. Фонд Роберта Боша включився в розробку і фінансування програм дошкільної освіти, догляду і виховання ще у 2003 році. Система професіоналізації дошкільної освіти в університетах і фахових інститутах у Німеччині охоплює зараз комплекс програм – від соціальної педагогіки до підготовки вихователів і вчителів, підвищення їх кваліфікації і перекваліфікації.

У навчальні плани для підготовки дошкільних педагогів включені релевантні змістові складові, що базуються на основних принципах дитячої педагогіки, професійної освіти, особистісно і практично орієнтовані. Фахівці-вихователі готуються до партнерської співпраці з батьками у навчанні дітей, тому їх підготовка спирається на засвоєння необхідного інструментарію для індивідуального спостереження, ведення документації, розвитку і навчання дитини з врахуванням її віку. Науково обґрунтовані концепції розвитку мовної компетенції вихованців є складовими навчальних планів університетів, що особливо актуально в умовах мультикультурного середовища Німеччини. Цілеспрямований розвиток мовленнєвих навичок у дитячих установах – не єдина вимога до вихователів і дошкільних педагогів. Важливим елементом програм підготовки є формування інтеркультурних компетенцій для спілкування з батьками і дітьми, а також розуміння і усвідомлення багатогранності й різноманітності проявів мультикультур. Необхідними є також додаткові кваліфікації: використання сучасних технологій, навички організатора і керівника, орієнтація у соціальному просторі, готовність до кооперації. Особливо наголошується на тому, що якість освіти забезпечується тісним зв'язком наукової, навчальної і практичної підготовки. Методичним і дидактичним принципом для розробки навчальних планів і програм для підготовки фахівців з дошкільної освіти є „das forschende Studieren“ – науковий пошук у процесі навчання [5]. Розроблені також методичні рекомендації для адаптації випускників-бакалаврів до практичних умов роботи у дитячих дошкільних закладах та початкових школах. З 1 березня 2012 року в Бременському університеті, який став провідною установою у розробці нових напрямів педагогічної освіти, на зміну проекту “Професіонали в дитячих садках” стартував новий проект “Педагогічна практика і науковий пошук у дошкільній та початковій освіті” (PEP – Paedagogische Praxis und Forschung im Elementar-und Primarbereich). Він спрямований на підтримку бакалаврів і магістрів, які вивчають нову подвійну спеціальність «Педагогічні науки у початковій та дошкільній сферах» (Bildungswissenschaften des Primar-und Elementarbereichs, BiPEb) і мають проходити практику у дитсадках і початкових школах.

Розглянемо докладніше зміст і форми підготовки вчителів і вихователів для дитячих дошкільних закладів Німеччини.

Як європейська країна зі старіючою нацією та складною демографічною ситуацією, Німеччина усвідомлює, що її майбутнє залежить від забезпечення гарного догляду за дітьми, їх раннього розвитку, тому розвиває різні форми підтримки молодих сімей з дітьми. Дитячі дошкільні установи розглядаються при цьому як одна з найгнучкіших і близьких до сім'ї форм піклування. Їх привабливість для батьків залежить і від кваліфікації вихователів. Найближчою метою для федеративного уряду, урядів федеральних земель і громад є покращення якості догляду і виховання у дитячих установах. Передусім це розвиток мовних і мовленнєвих навичок всіх дітей перед школою, а, отже, потрібна висока кваліфікація вихователів, доглядальниць, вчителів. Створені програми-

мінімум для підвищення кваліфікації (160 годин), онлайн-консультації з питань реалізації правових і фінансових можливостей догляду і виховання дітей у дитячих дошкільних закладах. Вже зараз помітні певні зрушення у позитивний бік: кількість дітей у дитячих садочках у віці до трьох років зросла на 45 тисяч і становить близько 26%, хоча й дотепер є суттєві відмінності між західною і східною частинами. Так звані «нові землі», тобто колишня НДР, зберегли структуру дошкільного виховання і забезпеченість місцями у дитсадку досягає тут 49%.

На навчання професії вихователя запрошуються випускники шкіл, які обирають свою майбутню професію та вихователі, яким необхідно поглибити теоретичні знання і тим самим закріпити досвід практичної роботи. Почати можна зі вступу до однорічного професійного коледжу (Berufskolleg für Praktikantinnen und Praktikanten), маючи атестат про закінчення основної школи після 9, а в деяких землях і після 10 років навчання (die Mittlere Reife), та одержати статус практиканта. Відбір проходить за співбесідою. Професійний коледж готує своїх вихованців до вступу в училище чи технікум соціальної педагогіки, знайомить з основами професії вихователя. Два дні на тиждень практиканти знаходяться у дитячій установі, три дні працюють над розвитком професійних навичок. Тут відсутні так звані «загальноосвітні предмети», учні продовжують вивчати лише німецьку і англійську мови, релігію, іноді математику, за вибором – музику чи спортивну педагогіку. Тижневе навантаження 30 годин.

Наступним етапом може бути дворічний технікум чи училище соціальної педагогіки (Fachschule für Sozialpädagogik), куди приймаються практиканти, що одержали з предмету «соціально-педагогічна діяльність» оцінку не нижче «задовільно» за шестибальною шкалою, або випускники основної школи з закінченою професійною освітою чи атестатом, що дає право вчитися у вищому навчальному закладі і з довідкою про практичну діяльність у дитячому закладі щонайменше 6 тижнів. У переліку необхідних навчальних курсів є розвиток професійної ідентичності, якісний менеджмент, підтримка у складних життєвих ситуаціях, співпраця з дорослими і державними та освітніми установами, педагогіка раннього віку (домашня і ясельна педагогіка). Практична діяльність передбачає щотижнево чотири години, а після закінчення навчання півроку-рік практики під наглядом методистів. Випускник одержує кваліфікацію вихователя і право навчатися далі в університеті.

Вимога часу – університетська освіта для вихователів реалізується на сьогодні у кількох вищих навчальних закладах Німеччини. Так, Інститут соціальної роботи і соціальної педагогіки в Берліні запровадив спеціальність «Виховання й освіта в дитячому віці», навчання за якою розраховано на 7 семестрів і в результаті виходять фахівці для роботи з дітьми від народження до 12-13 років. Читаються такі важливі курси як «Процеси соціалізації у хлопчиків і дівчаток», «Наукова робота», «Сфера освіти – мова», «Фізичний розвиток», «Ігрова педагогіка», «Методи дослідження», «Сфера освіти – креативність», «Управління конфліктами». Сюди включені також п'ять практичних фаз: відвідування виховних закладів і чотири практики по 6 тижнів, починаючи з четвертого семестру. Контроль успішності здійснюється традиційними методами: письмові роботи, реферати, презентації, повідомлення, домашні завдання. Навчання завершується написанням бакалаврської роботи і її захистом. Проте лунають і критичні голоси, серед зауважень основним є побоювання, що навчання зміститься у бік теорії на шкоду практичній підготовці [8].

Висновки... Таким чином, як бачимо з наведених даних, педагогічна освіта з підготовки вихователів дошкільних закладів у Німеччині хоча й є порівняно новим напрямком, але вже має багатоступеневу структуру. До цього процесу залучені організації різних рівнів: школи, училища та коледжі, університети, як державні, так і приватні. Ті, хто бажає стати професійним вихователем, повинні навчитися співпрацювати з батьками та враховувати сучасні тенденції у німецькому суспільстві, як етнічна, релігійна та соціальна гетерогенність населення, але при цьому виховувати у дітей почуття єдності з соціумом. Це вимагає від випускників коледжів та вишів спеціальних вмінь і теоретичних знань із психології й соціальної педагогіки. Власне зміст освіти майбутніх вихователів у Німеччині й Україні багато в чому перегукуються. Це дозволяє педагогам переймати досвід за деякими напрямками та спільно розробляти програми у цій галузі.

Література

1. Австрія. Факти і цифри. – Відень : Відділ преси при відомстві федерального канцлера, 2003. – С. 124.
2. Германия. Факты. – Берлин : Федеральное министерство иностранных дел, 2003. – С. 313-315.
3. Genz F. Die Reform der Erzieherinnen-Ausbildung – ein Fortsetzung stueck: „Alle Jahre wieder...“ / Fridrich Genz, Gerhard Stranz // Klein & gross. – 2008. – Heft 6. – S. 11-14.
4. Fernlehrgang zum/zur Erzieher/in. – Режим доступу до статті: <http://fruepaedagogik.uni-bremen.de/handreichungen/index.html>.
5. Fruehpaedagogik studieren – ein Orientierungsrahmen für Hochschulen. / Redaktion: Guenter Gerstberger. – Stuttgart : Robert Bosch Stiftung, 2008. – 204 s.
6. Hohmann M. Zu TOP 02: Reform der Ausbildung von Erzieherinnen und Erziehern // Monika Hohmann. – Режим доступу до статті: <http://www.dielinke-fraktion-lsa.de/nc/politik/reden/detail/kategorie/monika-hohmann>.
7. Maennliche Erzieher sind in Kindergarten rar. – Режим доступу до статті: www.evangelisch.de/themen/gesellschaft/m%C3%A4nnliche-erzieher-sind-in-kindergarten-rar.
8. Qualifikationsprofile in Arbeitsfeldern der Paedagogik der Kindheit: Ausbildungswege im Ueberblick. / Redaktion: Dr. Andrea Binder und an. – Leipzig: Robert Bosch Stiftung, 2011. - 114 s.
9. www.bildungsserver.de/Baden-Wuerttemberg-ErzieherInnen-aus-bildung--3731.html.

Анотація

У статті розглядається багатоступенева структура підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів у Німеччині. Необхідність створення розгалуженої системи педагогічної освіти виникла в результаті нового погляду на завдання дошкільного виховання у європейському суспільстві.

Аннотация

В статье рассматривается многоступенчатая структура подготовки будущих воспитателей дошкольных учреждений в Германии. Необходимость создания разветвленной системы педагогического образования возникла в результате нового взгляда на задачи дошкольного воспитания в европейском обществе.

Summary

The article focuses on the multistage structure of the kindergarten teacher's education in Germany. The necessity of developing of the pedagogic education multibranch system arised as the result of new look on the objective of the preschool education in European societies.

Ключові слова: дошкільне виховання, вихователі, Німеччина.

Ключевые слова: дошкольное воспитание, воспитатели, Германия.

Key words: preschool education, kindergarten teacher, Germany.

Подано до редакції 12.10.2012.

УДК 377.36/.8:37.01/.018:2-055.2](477.75)"186/192"

©2012

Костылева Е.В.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ ВОСПИТАНИЦ ТАВРИЧЕСКОГО ЕПАРХИАЛЬНОГО ЖЕНСКОГО УЧИЛИЩА (1866-1920 гг.)

Постановка проблеми у загальному вигляді... В советской историографии духовные учебные заведения Российской империи, осуществлявшие педагогическую подготовку учителей, неизменно подвергались критике за сословный характер, низкий уровень преподавания дисциплин, слабость содержания теоретической и практической подготовки воспитанников и воспитанниц. Однако современные исторические и историко-педагогические исследования, опирающиеся на архивные материалы, информацию первоисточников, позволяют сделать противоположные выводы о качестве педагогического образования в духовных учебных заведениях и таким образом открывают новое поле для исследований. Одним из таких "белых пятен" в истории педагогики является структура, содержание и организация педагогической подготовки в епархиальных женских училищах.

Освоение положительного исторического опыта функционирования различных форм педагогической подготовки учителей в Крыму (в том числе - в конфессиональных учебных заведениях) может быть использован в процессе реформирования региональной системы педагогического образования.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... На сегодняшний день в теории и практике педагогического образования в Украине и странах ближнего зарубежья накоплен значительный опыт, который охватывает многие аспекты истории функционирования данной системы (В.П.Андрущенко, А.А.Булда, А.В.Глузман, Н.Н.Демьяненко, Н.Б.Евтух, Г.Т.Кловак, Н.А.Кондратьева, В.Г.Кремень, А.И.Кузьминский, В.И.Луговой, В.К.Майборода, С.Г.Мельничук, О.Б.Широких).

Вопросу подготовки педагогических кадров в поликультурном регионе, проблемам педагогического образования посвятили свои исследования Л.В.Антонова, Э.Ш.Бекирова, Р.П.Денисов, М.В.Рудь, Ю.Ц.Синькевич, Л.А.Терских, Г.Г.Филипчук, Н.В.Якса. Исследованием педагогических учреждений Таврической губернии занимались такие ученые, как С.А.Вишневский, Г.Л.Круль, Л.И.Редькина. Содержание учебно-воспитательной работы в Таврическом епархиальном женском училище (ТЕЖУ) в своих диссертационных исследованиях рассматривали К.В.Шумский, Т.В.Шушара.

Однако педагогическая подготовка воспитанниц ТЕЖУ, поэтапное совершенствование ее теоретической и практической составляющих, до сих пор не являлись предметом специального исследования.

Формулювання цілей статті... Таким образом, целью статьи является определение структуры, содержания и организации педагогической подготовки в Таврическом епархиальном женском училище на каждом этапе ее развития с 1866 по 1920 гг.

Виклад основного матеріалу дослідження... В учебных заведениях Духовного ведомства, таких как Духовные семинарии и Епархиальные женские училища, подготовка педагогических кадров не была целью первого порядка, однако в учебный курс этих заведений входили педагогические дисциплины и педагогическая практика, а многочисленность данных учебных учреждений позволяла за счет их выпускников покрывать значительную часть учительских вакансий.

Предпосылкой создания Епархиальных женских училищ (ЕЖУ) стало открытие в 1843 г. Царскосельского училища девиц духовного звания. Целью создания подобного типа учебного заведения было духовно-